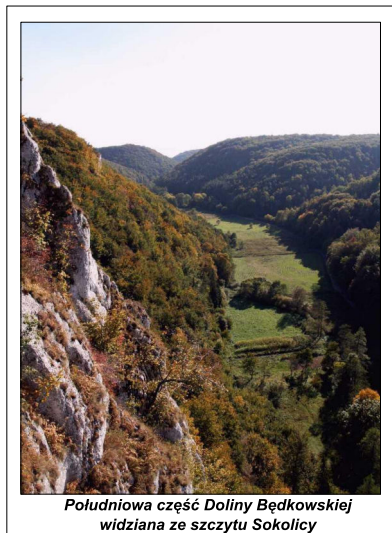

ATRAKCJE DOLINY BĘDKOWSKIEJ

Południowa część Doliny Będkowskiej widziana ze szczytu Sokolicy

Położona zaledwie 20 km od Krakowa i tyle samo od Olkusza, Dolina Będkowska jest świetną atrakcją na jednodniową wycieczkę. Dla przeciętnego piechura przebycie liczącej niewiele ponad 7 km doliny zajmuje parę godzin, natomiast zwiedzenie wszystkich jej zakątków wymaga poświęcenia całego dnia lub więcej. "Będkowska" oprócz turystyki pieszej oferuje także liczne trasy rowerowe, kilkaset dróg wspinaczkowych zlokalizowanych na wielu skałkach, a także daje możliwość, przy sprzyjających warunkach, uprawiania narciarstwa biegowego. Dzięki swojej rozległości pozwala uciec od zgiełku miejskiego i tłumów turystów charakterystycznych dla innych podkrakowskich dolinek.

Dolinę Będkowską możemy zwiedzić korzystając z kilku znakowanych szlaków turystycznych. Przez całą jej długość prowadzi szlak niebieski, natomiast przecinają ją (częściowo biegnąc wspólnie z niebieskim) szlaki żółty, biegnący z rynku Będkowiec do Doliny Szklarki oraz zielony z przysiółka Kawiory do wsi Łazy. Dnem doliny przebiega także czerwony szlak rowerowy. Od strony Zabierzowa i wsi Brzezinka także osoby niepełnosprawne mogą dotrzeć do serca "Będkowskiej" - większa część drogi posiada nawierzchnię asfaltową i wiedzie równym terenem. Oprócz aktywnego spędzenia wolnego czasu, spacer po Dolinie Będkowskiej daje możliwość poznania niezwykłych obiektów przyrodniczych i geologicznych, charakterystycznych dla krajobrazu jurajskiego, takich jak jaskinie, wychodne skalne, wywierzyiska oraz wodospady i bystrza.

Koordinaty geograficzne i GPS dla Doliny Będkowskiej:

- parking przy Jaskini Nietoperzowej (północna strona - dojazd od szosy nr 94) - 50°11'35.71"N, 19°46'33.07"E (50.19325, 19.77585)
- parking w centrum wsi Będkowiec - 50°10'5.02"N, 19°45'8.48"E (50.16806, 19.75236)
- miejsce postojowe w Łączkach Kobyłańskich (południowa strona - dojazd od szosy nr 79) - 50°9'7.02"N, 19°44'22.76"E (50.15195, 19.73966)

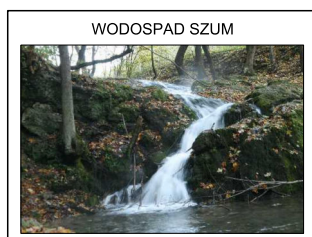
Poniżej prezentujemy krótki fotoreportaż przedstawiający najciekawsze, ale nie jedyne atrakcje tego wartego odwiedzenia miejsca. Publikacja niniejsza powstała w ramach nieodpłatnych działań statutowych Fundacji WSPINKA we współpracy z Gminą Wielka Wieś.

MNISZKOWA I ŁABAJOWA

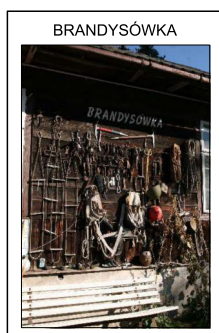
JASKINIA NIETOPERZOWA

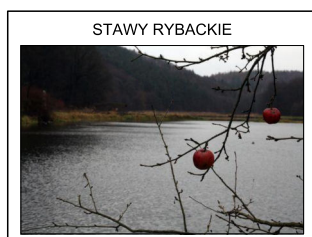
WODOSPAD SZUM

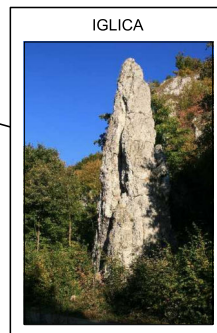
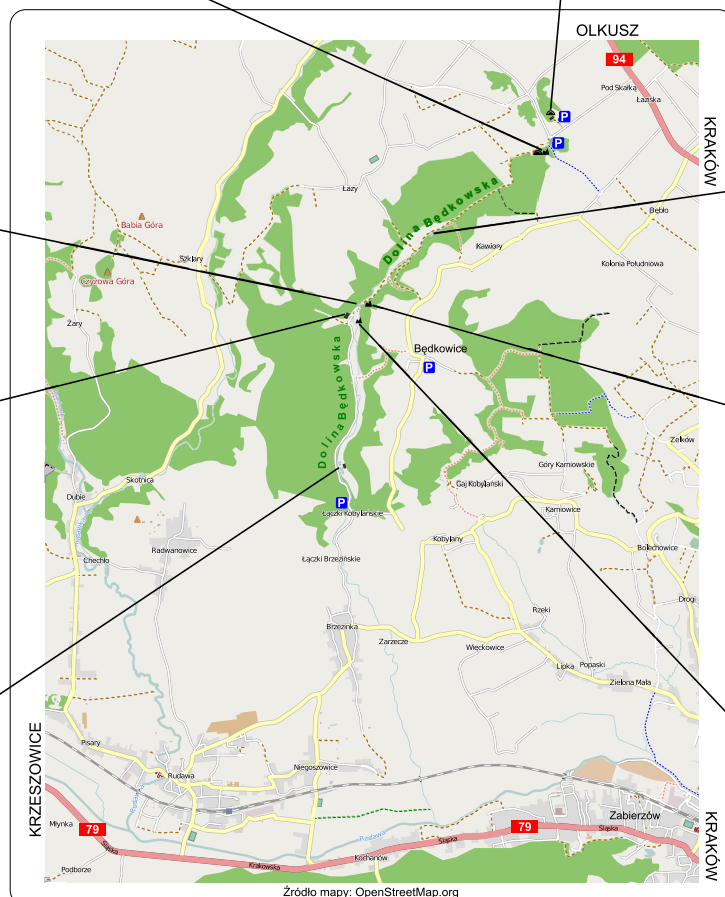
ŹRÓDŁO BĘDKÓWKI

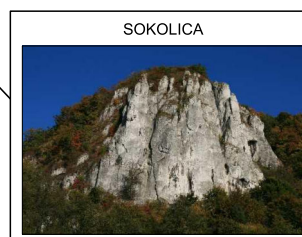
BRANDYSÓWKA

STAWY RYBACKIE

IGLICA

SOKOLICA

JASKINIA NIETOPERZOWA

Pierwsze ciekawe miejsce w naszym przewodniku to Jaskinia Nietoperzowa, zwana także Jerzmanowicką, Księżą albo Białą, położona w górnej części Doliny Będkowskiej, około pół kilometra od szosy z Krakowa do Olkusza. Trafić do niej można bardzo łatwo kierując się tablicami turystycznymi.

Jest ona jedną z większych na Jurze Krakowskiej jaskiń o rozwinięciu poziomym. Mierzące nieco ponad 300 metrów podziemne korytarze udostępnione są do zwiedzania dla turystów.

Nowożytna historia Jaskini Nietoperzowej sięga połowy XIX wieku - od tego czasu była ona badana, a także eksploatowana. W wyniku wybierania namuliska, czyli pozyskiwania zalegających na dnie osadów, pierwotny kształt jaskini został zniszczony. Badania archeologiczne pokazały, że Nietoperzowa była zamieszkiwana przez pierwotnych ludzi około 38 tysięcy lat temu.

Wejście do Jaskini Nietoperzowej z charakterystycznym oknem skalnym

Od 1918 roku Jaskinia Nietoperzowa znajduje się pod opieką rodziny Ferdków, właścicieli terenu, na którym jest ona położona. Dzięki ich zaangażowaniu turyści mogą podziwiać podziemne atrakcje korzystając z przygotowanych ścieżek i elektrycznego oświetlenia. W jaskini można oglądać rozmaite formy krasowe takie jak stalaktyty, stalagmity, kotły wirowe i wodospad naciekowy, a także rzadkie organizmy: różne gatunki nietoperzy oraz występującego tylko w jaskiniach pająka Meta Menardi.

Inna ciekawostka dotycząca współczesnej historii tego miejsca związana jest z dwukrotnymi odwiedzinami Nietoperzowej przez polskich filmowców. W podziemnych korytarzach były kręcone ujęcia do filmów "Legenda o Świętym Mikołaju" oraz "Ogniem i Mieczem".

MNISZKOWA I ŁABAJOWA

Skąły grupy Łabajowej to jedno z bardziej popularnych miejsc w uprawiania wspinaczki

Rozległy maszyn skalny znajdujący się w początkowej części Doliny Będkowskiej, od jej północnej strony. Ściany skalne sięgają ponad 20 metrów wysokości, będąc od początku lat 80-tych miejscem uprawiania wspinaczki. Popularność Miniskowej i Łabajowej znacznie wzrosła w ostatnich latach z racji systematycznego ich zagospodarowywania, prowadzonego przez wolontariuszy Fundacji WSPINKA oraz powstawania nowych i łatwych dróg wspinaczkowych.

Jest to także miejsce często odwiedzane przez kluby wysokogórskie i jaskiniowe, gdyż sprzyja prowadzeniu zajęć instruktażowych w czasie kursów wspinaczki oraz taternictwa jaskiniowego.

Obecnie teren, na którym zlokalizowane są skały grupy Łabajowej należy do prywatnych właścicieli zgadzających się na odwiedziny turystów.

Osoby zwiedzające Dolinę Będkowską powinna zainteresować także Jaskinia Łabajowa, od której nazwę wzięła cała skała. Jest ona znacznie mniejsza niż Nietoperzowa i nie zagospodarowana, ale można ją zwiedzać z zachowaniem należytej ostrożności. W jej wnętrzu znajduje się spora sala i odchodzący od niej korytarz. Pod koniec XIX wieku prowadzono tam badania archeologiczne, których pozostałością jest niewielkie zagłębienie w pobliżu glazu zasłaniającego otwór wejściowy.

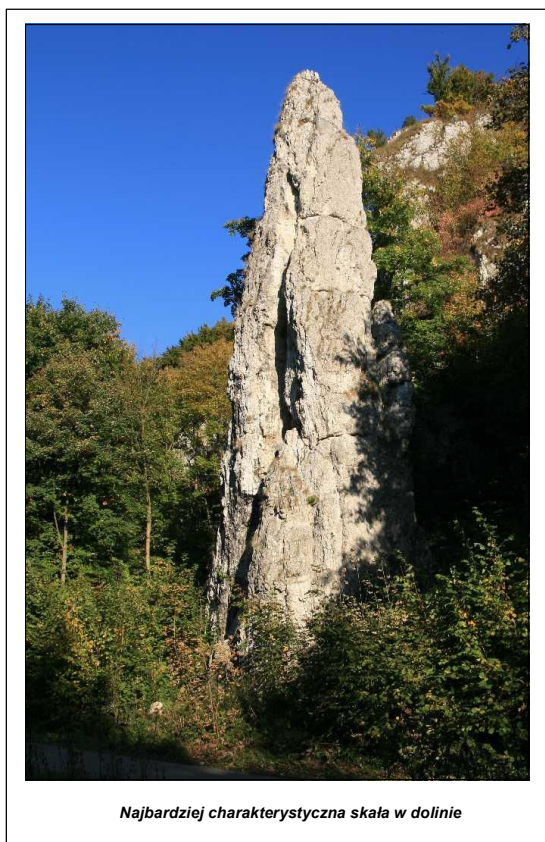
ŹRÓDŁO BĘDKÓWKI

W połowie "Będkowskiej", wśród głazów przy drodze znajduje się znaczne wywierzyisko, dające początek potokowi Będkówka płynącemu dnem dalszej części doliny. Z uwagi na znaczny wypływ wody, dochodzący do 50 l/s, w tym miejscu utworzyło się oczko wodne, które nigdy nie zamarza - nawet w srogie zimy można cieszyć oczy świeżą zielenią wodnej roślinności. Źródło Będkówki uznane zostało pomnikiem przyrody - starajmy się, aby pozostało w nienaruszonym stanie!

Wiosną 2010 roku po długotrwałych i obfitych ulewach, na przeciwległym stoku Doliny Będkowskiej utworzyło się nowe wywierzyisko. Ukazuje to ciągłość procesów krasowych zachodzących nieustannie na obszarze Jury Krakowskiej.

Oczko wodne dające początek Będkówce

Najbardziej charakterystyczna skała w dolinie

IGLICA

Oprócz Sokolicy najbardziej charakterystyczna skała w Dolinie Będkowskiej. Wejście na jej szczyt w 1933 roku było znacznym osiągnięciem ówczesnych taterników trenujących przed poważnymi góorskimi wyprawami. Obecnie na szczycie tej niedostępnej turni, ze względu na subiektywne trudności związane z jej zdobyciem, stosunkowo nieczęsto stają wspinacze.

Iglica znajduje się bezpośrednio przy asfaltowej drodze, biegnącej dnem doliny - jej przeoczenie jest niemożliwe, a pamiątkowe zdjęcie obowiązkowe.

WODOSPAD SZUM

W pobliżu skały Iglica, po przeciwnej stronie drogi, znajduje się największy na Jurze Krakowskiej naturalny wodospad. Oprócz powszechnie używanej nazwy "Szum" zwany jest także Szerokim. W zależności od stanu wody, Będkówka splywa do małego jeziorka u jego podnóża z uskuoku skalnego mniejszymi lub większymi kaskadami.

W zimie często zamienia się w malownicze i niepowtarzalne lodowe progi.

Wodospad "Szum"

Sokolica w pełnym słońcu

SOKOLICA

Wielka skalna ściana, górująca nad Doliną Będkowską w jej centralnej części. Jej wysokość dochodzi do 80 metrów, co sprawia, że jest to najwyższa poza Tatrami skała w Polsce udostępniona do wspinania. Jest symbolem całej Jury Krakowskiej. Z jej szczytu rozpościera się piękny widok na południową część "Będkowskiej", malowniczy Wąwóz Przecówki, a także Brandysówkę.

Dawniej była zwana "Grodziskiem" ze względu na odnalezione na jej szczycie szczątki grodu rycerskiego z końca pierwszego tysiąclecia naszej ery. Do tej pory można oglądać pozostałości fosy i umocnień ziemnych, broniących dostępu do grodziska od strony wierzchołki.

BRANDYSÓWKA

Schronisko z polem namiotowym położonym u podnóża Sokolicy jest prowadzone przez rodzinę Brandys. Miejsce wpisane od prawie stulecia w tradycję polskiej wspinaczki. Już przed II Wojną Światową dom śp. pani Danuty Brandys był schronieniem dla pierwszych zdobywców podkrakowskich skałek. Dzięki treningowi i doświadczeniu zdobytemu m. in. w Dolinie Będkowskiej wielu z nich wpisało się w historię zdobywania niedostępnych tatrzańskich urwisk. To ówczesna właścicielka Brandysówki nadała młodym wspinaczom pobrzękującym hakami miano "Pokutnicy", a nazwa ta przyjęła się w środowisku dla określenia pokolenia przedwojennych taterników.

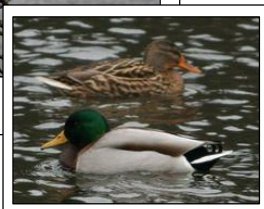
Pokażną galerię obecnie "prehistorycznych" akcesoriów i części wyposażenia wspinaczy można podziwiać zaprezentowaną na frontowej ścianie Brandysówki.

Historia polskiej wspinaczki

Późna jesień w Dolinie Będkowskiej

STAWY RYBACKIE

Na zakończenie wycieczki zapraszamy ponownie "do wód".

W dolnej, południowej części Doliny Będkowskiej położone są rozległe stawy, zasilane krystaliczną wodą Będkówki. Dzięki temu pstrągi tu hodowane mają niepowtarzalny smak. Można je złowić własnoręcznie lub zakupić w Gospodarstwie Rybackim dbającym o stawy i budynki nad nimi położone. Można tutaj także odpocząć po trudach wycieczki.